

Beroepsprofiel Archivararis (archieffbeherende instelling)

Toelichting voor gebruikers

Inleiding

De Adviescommissie Opleidingen van de Archiefschool heeft een ad hoc Commissie Beroepsprofiel Archivararis verzocht een beroepsprofiel op te stellen. Deze Commissie Beroepsprofiel Archivararis [CBA] heeft zich geconcentreerd op het beroepsprofiel voor de hoger opgeleide archivararis bij een archieffbeherende instelling. Zij heeft Thijs Laeven van Innogration Management Consultants verzocht het profiel op te stellen.

Als werkwijze is gehanteerd om een aantal instellingen te vragen recente functieprofielen aan te leveren, waarin als functie-eis geldt dat functiehouders een academische of hogere beroepsopleiding archivastiek hebben afgerond. Daarnaast zijn recente vacatureteksten gebruikt. In totaal zijn ongeveer 70 profielen en vacatures geanalyseerd. Ook is ander relevant materiaal over (toekomstige) functie-eisen gebruikt. Al met al biedt het materiaal een representatief en toekomstgericht beeld van het beroepenveld waarin de archivararis met een hogere opleiding actief is. Het profileert de archivararis ten opzichte van aangrenzende beroepen als een professional met een unieke eigen expertise en beroepsdomein.

Uitgangspunten

De Commissie Beroepsprofiel Archivararis heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. de functioneringsdomeinen [taakdomeinen] die de competentieprofielen op www.divaprofielen.nl gebruiken, dienen als basis;
2. het profiel heeft betrekking op de "doorsnee" archivararis [niet een startende, evenmin een ervaren beroepsbeoefenaar];
3. het profiel heeft in beginsel betrekking op de records-continuum-breed inzetbare archivararis;
4. de commissie onderkent hierbinnen gemakshalve twee deelprofielen, namelijk voor de archivararis die werkzaam is bij een archieffdienst [**alleen dit profiel is uitgewerkt**] en voor de archivararis die werkzaam is bij een archieffvormer;
5. het profiel beperkt zich vooralsnog tot de archivastische competenties;
6. "archieff" wordt voorlopig opgevat als "procesgebonden documentaire informatie";
7. de begrenzing van "archieff" is collectiegebonden: het unieke van archieff is zijn ontstaanscontext;
8. het profiel maakt duidelijk wat het beroep van archivararis onderscheidt van andere beroepen;
9. het profiel vertaalt hedendaagse opvattingen en ontwikkelingen in het beroepenveld maar met het oog op toekomstige ontwikkelingen;
10. het profiel is nadrukkelijk meer dan een beroepsopleidingsprofiel ten behoeve van de Archiefschool – het dient als input voor de discussie binnen de Adviescommissie Opleidingen van de Archiefschool.

De Commissie heeft de "kerncompetenties" benoemd, die verder zijn uitgewerkt in "vaardigheden" en geconcretiseerd in "beroepstaken" – met behulp van het geanalyseerde materiaal.

Beroepsdomein

Het profiel schetst het beroepsdomein in zijn volle breedte. Dat wil niet zeggen dat elke archivararis bij elke archieffbeherende instelling het hele spectrum aan kerncompetenties dient te beheersen en alle vaardigheden moet bezitten om alle genoemde beroepstaken uit te voeren. Voor een specifieke functie in een bepaalde organisatie zal een keuze van de relevante elementen uit het beroepsprofiel moeten worden gemaakt. Wanneer de omvang van de organisatie dat nodig maakt, kunnen beroepstaken uit het beroepsprofiel worden geclusterd in één functieprofiel, of juist verregaand gespecialiseerd in meerdere functieprofielen.

Het materiaal geeft een compleet beeld van het beroepsprofiel. Dat is per definitie een generiek beeld: het moet passen bij elke archieffbeherende instelling. Het beroepsprofiel heeft dan ook het karakter van een "catalogus" en is niet in zijn volle omvang toepasbaar op elke functie in het archieffenveld. Het biedt wel

een "à la carte menu" voor het samenstellen van functie- en opleidingsprofielen en – op wat langere termijn – een referentiekader voor toetsing, beroepserkenning, accreditatie en certificering.

Het profiel beperkt zich overigens tot archivistische functies op WO en HBO niveau (denk aan de diploma's Hogere of Middelbare Archiefambtenaar, resp. Archivistiek A of B). Functies op MBO niveau komen niet aan de orde. De vraag die het profiel beantwoordt is welke beroepskenmerken de archivaris uniek maakt – dat zijn niet haar of zijn management-taken of persoonlijke competenties als "overtuigingskracht" (hoe nuttig ook!), maar haar of zijn archivistische bekwaamheden. Op deze beroepseigen elementen gaat het profiel nadrukkelijk in.

Opbouw

Het profiel onderscheidt de volgende taakdomeinen: 1. Archiveringssysteem ontwerpen

2. Archiveringssysteem beoordelen

3. Ordenen

4. Toegankelijk maken

5. Waarderen / selectie / acquisitie

6. Beheren / bewaren

7. Beschikbaar stellen

8. Onderzoek

9. Educatie / voorlichting

10. Taakoverstijgend

Het laatste onderdeel bevat elementen die gelden voor al de overige negen inhoudelijk afgebakende terreinen. Ze zijn in een aparte rubriek opgenomen om herhalingen te voorkomen. De verkaveling in negen taakdomeinen is beslist niet de enig mogelijke indeling van het gehele beroepsdomein. De indeling is gemaakt om een beperkt aantal herkenbare en hanteerbare rubrieken te verkrijgen.

Voor elk domein heeft de CBA een **kerncompetentie** benoemd. Dit is een brede omschrijving van de kennis, inzicht, vaardigheid en attitude die de professional bezit die werkzaamheden in dit domein uitvoert.

De kerncompetentie wordt uitgewerkt in **vaardigheden**. Deze zijn op onderlinge samenhang geordend in clusters (zie de nummering). Overigens zijn kennis en inzicht niet afzonderlijk genoemd. Ze zijn doorgaans voorwaardelijk om een vaardigheid uit te oefenen. De vaardigheid is verwoord als "De archivaris kan ..."

Bij de verschillende vaardigheden worden kenmerkende producten en handelingen van de professional genoemd. Dit zijn **voorbeelden van beroepstaken**. Deze zijn afkomstig uit het geanalyseerde materiaal – letterlijk overgenomen of redactioneel bewerkt. De opsomming is daarmee niet uitputtend of limitatief, maar het totale beeld is wel representatief. De beroepstaken worden als voorbeeld gegeven bij de afzonderlijke (clusters van) vaardigheden. De opmaak van het profiel laat zien welke beroepstaken bij welke vaardigheid horen.